

● **A dorozsmai Fehérék kálváriája**
Százezrek
egy elveszett levélért?

Nagy lehetett az öröme a kilenctagú Fehér családnak hét évvel ezelőtt, amikor meghallották, hogy a házukra felvett kölcsön felét is elég lesz visszafizetni, ha úgy döntenek. Hét éves gyerekcsáj mellett akad ugyanis hová tenni a pénzt. A '85-ben felvett 440 ezer forintos hitel maradékának felét összeszedték, majd – ahogyan mesélik – csekken be is fizették. Állításuk szerint az erről szóló nyilatkozatot is borítékba helyezték, majd postára adták az OTP-nek. Boldog nyugalomban éltek jó darabig. Egy idő után azonban kiderült, a nyilatkozat sosem ért be a bankhoz, s most több mint háromszázezer forintot kérnek számon rajtuk.

– Már kilakoltatással is fenyegettek, de mi a vég-sőkig elmegyünk! – állítja az elkeseredett asszony, *Fehér Ferencné*. – Hát csak jöjjenek, és tegyenek az utcára egy hétgyerekes családot, ha van hozzá bátorságuk.

A Fehér család nem érti, ha egyszer befizették a pénzt, akkor mi múlik egy nyilatkozatnak nevezett papírdarabon?

– Itt a csekk, nézze csak meg! – bizonygatja Fehér úr, hogy ők valóban fizettek. Arra hivatkozik, hogy a bankban észre kellett volna venni, befizették a pénzt, s ebből rájöhettek volna nyilatkozat nélkül is, hogyan döntöttek.

A hét éve húzó kálvária állomásai azért nem ilyen egyszerűek. A bankot ugyanis szigorú szabályok kötik: 1991. január 15. és március 31. között lehetett nyilatkozni azoknak, akiknek '90 előtti lakáshitelük volt, hogy vagy megfizetik a hitelt és arra a piaci kamatot fizetik a jövőben,

vagy marad a régi összeg és a kedvezményes kamatozás.

– Nagyjából egyet jelentett a két verzió végeredménye – állítja *Mohai Mihályné*, az OTP Bank Rt. lakáshitel-osztályának vezetője.

A dolog azonban egészen másként fest akkor, ha valaki ki is akarta fizetni a tartozását. Úgy már a „félpénzen” megváltott kölcsön sokkal előnyösebb.

– Sajnálatos, hogy Fehérék nyilatkozata nem jutott el hozzánk. – mondja az osztályvezetőnő. – A házaspár sem az ajánlott szelvényt, sem a nyilatkozat másodpéldányát nem tudja bemutatni. Így tehetetlenek vagyunk.

● *Mivel a pénz ideért, gondolhatták volna, hogyan döntött a házaspár!*

– Ez sem egészen így van. Aki nem nyilatkozott, de fizetett 1991 december végéig, azt automatikusan elfogadtuk. De ebben az esetben csak 1992-ben ért a számlára a pénz. Így viszont a jogszabály már azt írta elő, hogy a másik kategóriába kell sorolnunk Fehéréket.

A pórul járt család nem érti, miért nem tűnt fel senkinek, hogy 240 ezer forint megjelent a számlájukon. Ha egyszer a bank változatlanul hagyta a hitelformát, miért nem utalták vissza a befizetett összeget? Egyébként néhány napról van csak szó: Fehérék 1992. január 29-én fizettek. Állításuk szerint két nappal később írtak jóvá 40 ezer forint szociálpolitikai kedvezményt is. Igaz, hogy a dorozsmai önkormányzat jóval később, csak októberben utalta át az utolsó százezer forintos támogatást a számlára. De ha így az akkori teljes tartozás felét ki-fizették, hogyan lehet mégis több mint 300 ezer

forint fizetnivaló a számlán?

Miközben évek óta folyik a vita a bank és Fehérék között, a család nem fizetett. A hat éve – jogszabályok alapján – megállapított tartozás viszont alaposan megemelkedett a kamatok miatt. Olyan tengeri ki-gyó lett belőle, amin ma már mindenki csak veszíthet: Fehéréknek háromszázezer forintjába kerül egy elvesztett levél, a bank pedig nem jut hozzá a törvény szerinti kintlévőségéhez.

● *Akadnak mások is, akiknek elveszett a nyilatkozata? – kérdeztük Mohai Mihálynétól.*

– Igen. Volt, akinek évek múlva került elő a postán elkallódott levele. Mi még ennek ellenére is korrigáltuk a hibát. Ha Fehérék bizonyítani tudnák, hogy feladták a levelet, velük sem lenne gondunk.

● *Ők azt állítják, ha késve is, de fizettek!*

– Sajnos, nincs módunk kivételes méltányosságot gyakorolni. Csongrád megyében még mindig 9 ezer olyan ügyfelünk van, akik lakáshitel-részletet törlesztettek. Velük szemben sem lenne etikusan elengedni bárki tartozását. Ráadásul a bankok jogszabályok alapján dolgoznak, s azokat szigorúan be kell tartanunk.

Igazság persze abban a kérdésben is van, mit ad fel az ember ajánlva, nem egy olyan nyilatkozatot, amelyen több százezer forint is múlhat. Fehérék pórul jártak – mondhatnánk. De ezzel az ügy számukra még nem oldódott meg.

– Kicsit több emberségre számítottunk volna a banktól – mondja az asszony. – Még mindig öt kiskorú gyerekünk van, a két felnőtt közül az egyik balesetet szenvedett, a másik meg munkanélküli, így hét embert kell eltartanunk. Elég baj ez nekünk, honnan vegyünk most több mint háromszázezer forintot?

Rafai Gábor

Domaszéken összetartó erő az egyház

Laczkó Ferenc plébános, mögötte a munkahelye és az otthona. (Fotó: Karnok Csaba)

1988. szeptember 11-én szentelték fel és adták át a domaszéki Szent Kereszt-templomot. Ritka volt abban az időben a templomépítés, sem a tör-ténelem, sem a gazdasági helyzet nem kedvezett a nagyszabású munkának. Az alapkövetéltől számított öt év múlva azonban már saját templomukba járhattak a domaszékiek. A jubileumon ünnepi misével várják a híveket vasárnap délelőtt.

Bizony, a múlt évtizedben még nem volt nagy divatja a templomépítésnek. A rendszer számára legalábbis rossz ideológiát terjesztettek a tornyok alatt, s árgus szemek figyelték, kiket csábít a harangszó meghallgatni a papi szót. Így aztán ritkaság volt az is, ha templomot építettek, s adtak át. A nyolcvanas évek végén, egészen pontosan tíz évvel ezelőtt azonban felszenteltek egy templomot Csongrád megyében, a Szegeddel szomszédos Domaszéken. Természetesen nagy út vezetett ideig, de templomra szükség volt, hiszen a domaszéki híveknek a földfái templomba kellett zárandokolniuk, ha misét akartak hallgatni. Sok tényező együttesen kellett ahhoz, hogy megnyújtott, csúcsos tornyával kiemelkedjen a földből Domaszék nevezetessége, de egy biztos: Laczkó Ferenc plébános nélkül mindez nem sikerült volna.

A plébános úr precíz ember. Kronológiát vezet a templom építéséről. Az első dátum: 1982, mellette a bejegyzés: „megjöttünk”. Mármint a csengelei származású, de addig a Békés megyei Dombegyházon szolgálatot teljesítő Laczkó plébános úr, valamint Franciska nővér, aki egy pár hete átadott, gyönyörű, egymilliárd forintos kalocsai iskolát hozott tető alá, s jelenleg a Kalocsai Iskolanővérek főnöknője. Tehát a nővért közben máshová szolgáltatta a sors, Laczkó Ferenc viszont folytatta, és bevégezte a munkát.

– Az első tervek nem tetszettek az egyháznak – emlékszik vissza a plébános –, ezért az alkotótól megváltunk, s utána kértük fel Perczel Dénest, aki néhány hét alatt a később felépített templom ma-

Tíz év a számok tükrében:

keresztezés – 227 alkalommal
első áldozás – 248 alkalommal
béralkalmazó – 269 fő
esketés – 61 alkalommal
gyászmise – 530 alkalommal
hitoktatásra járt – kb. 2300 gyermek
harangszó – kb. 15 ezer alkalommal

kettjét készítette el. A makettet ne akarja látni, mert sajnos odavan.

● *Mi történt?*

– Amikor Udvardi püspök úrnak itt volt az ötven éves aranymiséje, akkor átadtuk neki a templom cukorból készült, a makettel azonos méretű másolatát. Ez úgy készült el, hogy odaadtuk a cukrásznak a makettet, az darabokra szétszedte, levette a pontos külső-belső méretet, majd az asztalán hagyta a darabokban lévő másolatot. Reggel a takarító nő nem jött rá, hogy valtképpen egy templomot lát, s kidobta a szemébe az elemeket.

1983 januárjában a plébános házszentelés során körbejárta a családokat, a faluban és a tanyákon, s feltette a kérdést: akarnak-e templomot. Voltak, akik egyáltalán nem hittek benne, s voltak, akik azt mondták: meg kell próbálni. A következő kérdés logikus volt: ki mennyit tud áldozni? Akkor viszont még nem fogadtak el pénzt, hanem összeírták a felajánlásokat, s azt, hogy hány nap társadalmi munkára van jelentkező. Mindezt úgy kalkulálták, hogy hat év alatt szeretnék felépíteni a templomot. Végül ennek az időnek a fele is elegendő volt.

Még mindig nyolcvanhárom frunk: április 18-án meglátogatta a falut Varga István egyházügyi titkár, s október 15-én szóban áldását adta a templomépítésre, ezt hívták úgy, hogy elvi engedély, az engedélyező egyházi elnevezése pedig „bajszos püspök” volt. Alapos ember kellett erre a posztra, mert akár egyetlen egy gyermek hitoktatását is engedélyeznie kellett. Nemso-kára megérkezett az írásbeli engedély is. Az alapkövet 1985. szeptember 15-én tették le, utána kezdődött a munka. Akadt azért kellemetlensége a plébánosnak az építkezés különböző szakaszaiban is.

– A terveken nem szerepelt, hogy egy kazánházat is építünk a parókia alá – emlékezett vissza Laczkó Ferenc. – Márpedig ez történt, s amikor a tanácsról megjött az el-lenőrzés, felháborodott az illetékes, majd megbüntettek húszezer forintra. Nem fizettem be, ekkor azt mondták, hogy kapok nyolcvan nap el-zárást, de csak hétfőtől szombatig, mert vasárnap misézni kell. Aztán addig tologatták az ügyemet, míg elfelejtették, úgyhogy nem kerültem börtönbe.

● *A pártemberek nem tiltakoztak a templomépítés ellen?*

– Nem volt nagy ellenál-lás, mert akkor ők már tudták, amit én nem – fejtette a plébános. – Vagyis hogy inog a vörös csillag.

Az építkezés első négy hete után már álltak a templom külső falai. Összesen körülbelül háromezren dolgoztak a domaszéki templom építésén, vagyis nem csak a falubeliek, hanem a környéki falvak lakosai is segítettek. A munka komoly szerve-zést igényelt, amelyet így összgezett a plébános:

– Egy ember, általában én, járta a falut, s összeírta, mennyi munka kell, s hogy ki jelentkezik erre. Egy ember pedig hordta a sört, hiszen a munkások nem kaptak pénzt, csak a mesterek. Reggel pálinkával kezdtük a napot, aztán kilenckor, tizenkettőkor, délután háromkor és hatkor érkezett a sör, s ebédet is ad-tunk mindenkinek.

Az első gyűjtés során, 1984-ben kétfélmillió forintot adtak össze a domaszékiek, két év múlva pedig másfél milliót, újabb két esztendő elteltével egymilliót adakoz-tak. Szerencsére külföldről, illetve a püspökségtől is érkezett támogatás, hiszen a templom építése 15 millió forintba került, s újabb öt-

millió forintot ért a társadal-mi munka. A tetőszerkezetet 1986-ban kezdték csinálni, s ez év november 22-én dé-lután kettőkor pedig már volt tornya is a falunak. 1987-ben elkezdték vakolni az épít-ményt, majd jött egy viharos tanyabontás: a templom előtt volt egy parasztház, amely-ben egy idős néni lakott. Amikor már állt a templom, a házat egy nap alatt elhord-ták, csak pár gerenda maradt a helyén. Egy atyánkfia ép-pen 24 órás munkába indult, s mikor hazajött, nem hitt a szemének. Csak állt, állt, bá-mult, s mikor meg tudott szólalni, megkérdezte a plébánost, hogy itt ugyan mi történt. S csak akkor nyugodt meg, amikor a pap el-magyarázta neki, hogy szó sincsen csodáról, vagy va-rázslatról.

Ezt követően került helyé-re a három harang: 75, 127 és 325 kilogrammosak, a szerelék plusz ötven kilo-gramm. A templomszentelés során, 1988. szeptember 11-én délelőtt 11 órakor pedig Szent Kereszt névre keresz-telte Gyulay Endre püspök a domaszéki templomot. Azóta is Laczkó Ferenc dirigálja az egyházközséget.

● *Őn szigorú ember, plébános úr? Le szokta teremteni a nyáját?*

– A beszédben sosem. In-kább a kommunistákat szid-tam, jó pár prédikációm be is kellett vinni a rendőrségre, még a rendszerváltás előtt. Ha prédikálok, akkor nem szidom a híveket, de ha ket-tesben vagyunk, vagy kisebb közösségben, akkor kímélet-lenül megmondom a véleményem. És nagyon szigorú vagyok a hitoktatásban. Ha nem jár hittanra a gyerek, akkor az egész család kizárta magát az egyházközségből. Akkor nem megyek házat szentelni, nincs esketés, nincs temetés, de nem is kell az egyházi adója. Ez a temp-lom viszont, úgy érzem, összetartja a híveket és saját-jukénak érzik.

A domaszéki hívek ezen a héten a templom építéséről szóló diafilmeket nézték meg, vasárnap az ünnepi szentmisére pedig körülbelül ezer embert várnak a Szent Kereszt-templomba.

Arató László

Móra zenekar: reaktiválva

● **Munkatársunktól**

Mosolyogva ígérte a Móra zenekar szűk esztendeje, hogy újra szól a csögitár! Igaz, a nevezetes hangszer ma már csak díszlet a szinpadon, ám tavasszal kiderült, hogy nemcsak a zenészek emlékeznek a régi nótákra, de a közönség is.

A Móra zenekar: Sohajda László – gitár, Vadász Zoltán – ritmusgitár, Pritz Tibor – billentyű, Musztafa László – dob, Somogyi László – basszusgitár. (Fotó: Miskolczi Róbert)

kat a nótákat játssza napja-inkban.

Az esztendő első felében a Vasutas Művelődési Ház-ban volt a főhadiszállásuk, most is itt folytatódna a szombati bulik, Alsóvároson az első összezejövetel szeptember 29-én lesz. De nem kell eddig várni, ha valaki-nek már bizsereg a talpa, ak-

kor elmehet ma este az Arany Koronába. Az ósztól ugyanis két székhelye van a zenekarnak, s minden hó-napban két hétvégén muzsi-kálnak. Annnyira belejöttek ugyanis a zenélésbe, hogy ma már 4-5 ót órás reperto-árral büszkélkednek, s meg se kottyán nekik egy estétől-hajnalig tartó buli.